

Obrazovni putevi

u Austriji 2022/23

Obrazovni putevi

u Austriji 2022/23.

Beč, 2022.

Impresum

Vlasnik i izdavač:

Savezno ministarstvo za obrazovanje, nauku i istraživanje

Minoritenplatz 5

1010 Beč

+43 1 531 20-0

www.bmbwf.gv.at

Foto: iStock/Sadeugra, 5. strana: BMBWF/Andy Wenzel

Dizajn: BKA Design & Grafik

Štampa: Print Alliance HAV Produktions GmbH, 2540 Bad Vöslau

44. izdanje

Beč, 2022.

Sadržaj

Predgovor	5
Austrijski obrazovni sistem/sustav	6
Osnovnoobrazovne ustanove	8
Niža osnovna škola	13
Viša osnovna škola	19
Inkluzivna škola/specijalna škola	23
Politehnička škola	25
Opšteobrazovna viša škola	29
Stručna škola	32
Srednja stručna škola	36
Viša stručna škola	41
Završni ispiti u OVŠ i VSŠ	47
Obrazovanje do 18.	51
Koledž/dodatno obrazovanje	54
Podučavanje širom sveta	57
Visoka škola	60
Univerzitet	63
Visoka stručna škola	64
Pedagoška visoka škola	65
Privatna visoka škola i privatni univerzitet	68

Erasmus+	69
Obrazovanje odraslih	72
Školsko psihološko svetovanje	76
Psihološko svetovanje za studente	82
Ostali uslužni centri pri BMBWF-u i u saveznim državama	85

Predgovor

Brošura „Obrazovni putevi u Austriji 2022/23.“ pruža vam sažet pregled celokupnog austrijskog obrazovnog sistema i pokriva sve oblasti od osnovne pedagogije do obrazovanja odraslih.

Važnu novinu predstavlja uvođenje „osnovnog digitalnog obrazovanja“ kao obaveznog predmeta u nižim gimnazijama i višim osnovnim školama. Uz ovo obrazovanje učenici i učenice 5. do 7. školskog stepena steći će od školske 2022/23. osnovu za kompetentno, samostalno i kritičko snalaženje u digitalnom svetu.

U izazovnim vremenima od posebne je važnosti da svi prosvetni radnici imaju dobre okvirne uslove u vidu podrške za rad, a pre svega da posebna pažnja bude posvećena društvenim aspektima. Savezno ministarstvo za obrazovanje, nauku i istraživanje (BMBWF) na ovaj način jača mere podrške u oblasti školske psihologije. Informacije i kontakte, odnosno linkove s tim u vezi pronaći ćete u delu brošure s adresama.

Studente i studentkinje čeka dobra vest da će stipendije od septembra 2022. biti ne samo povećane već da će životne okolnosti studenata i studentkinja biti posmatrane dosta fleksibilnije pri određivanju visine stipendije.

Želim vam sve najbolje u novoj školskoj i studentskoj godini. Ostanite zdravi i verujte u sebe!

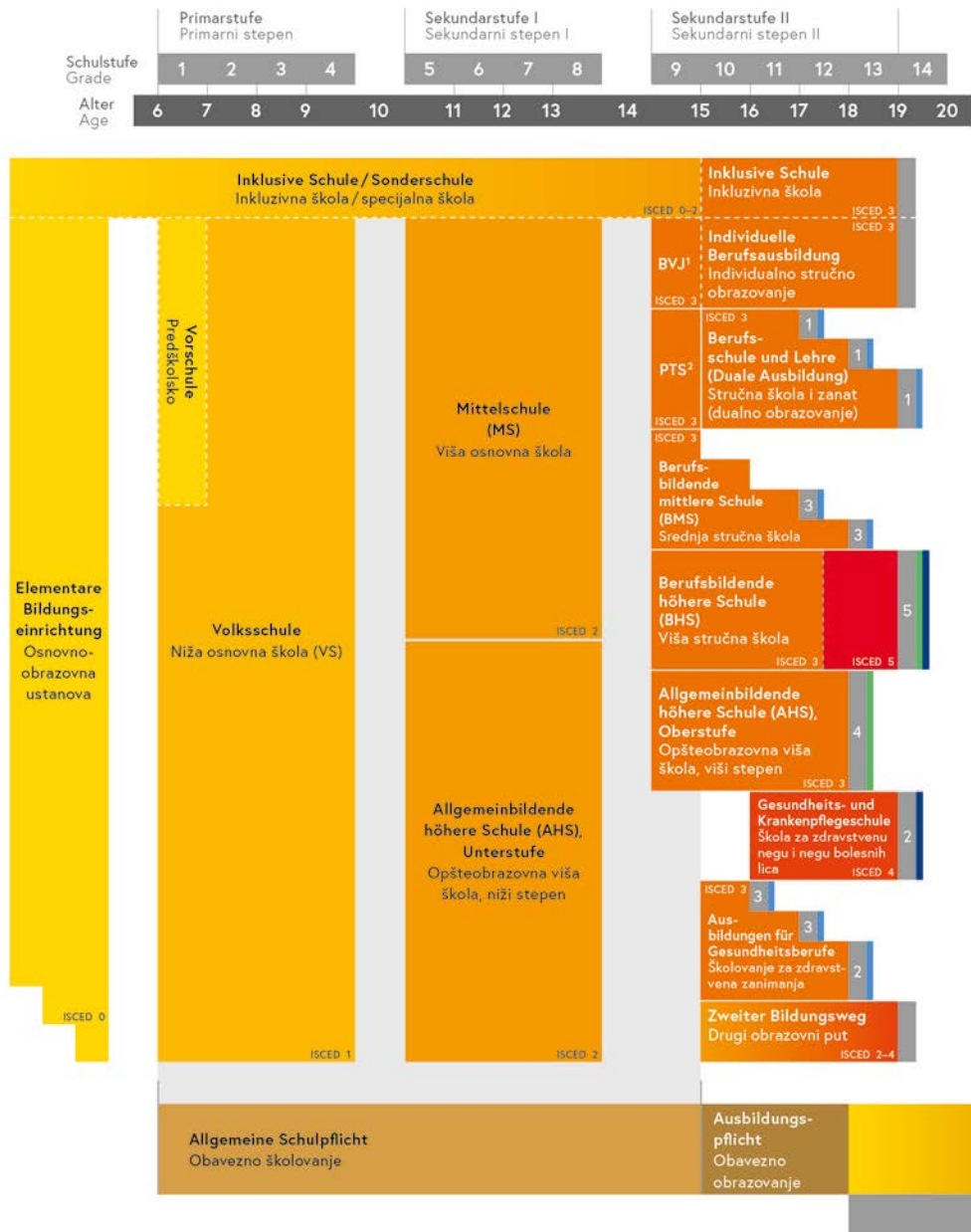

Vanr. univ. prof. dr Martin Polašek (Polaschek)

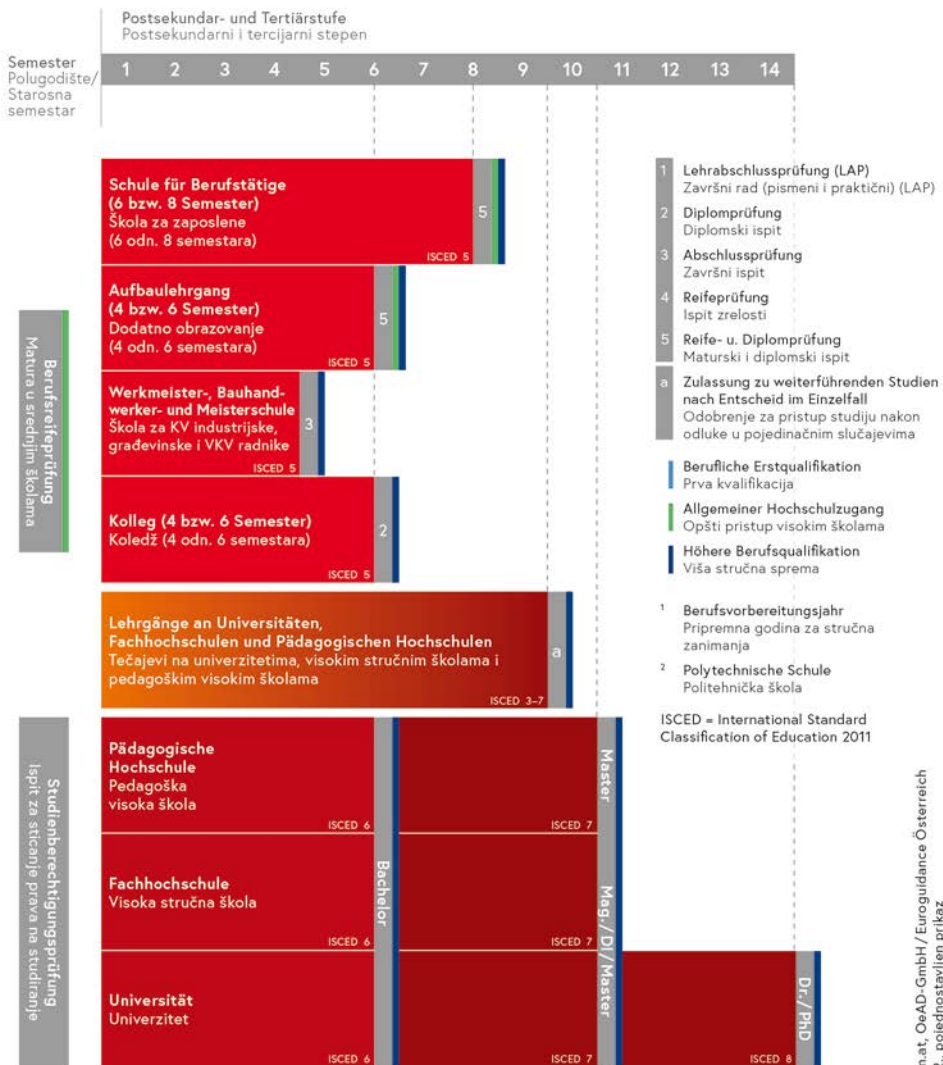
Savezni ministar za obrazovanje, nauku i istraživanje

Das österreichische Bildungssystem / Austrijski obrazovni sistem/sustav

Erwachsenenbildung / Weiterbildung allgemein, beruflich, kulturell, politisch, wissenschaftlich
Obrazovanje odraslih / doškovanje opšte, stručno, kulturno, političko, naučno

Erlangte Qualifikationen abhängig von der jeweiligen Weiterbildung
Stečene kvalifikacije zavise od izabranog doškovanja/doobrazovanja

ISCED 1-7

Osnovnoobrazovne ustanove

Osnovnoobrazovne ustanove

Ustanove za osnovno obrazovanje, na primer vrtiči, prva su obrazovna institucija u životu deteta u kojoj se sveobuhvatno **radi na razvoju veština kod dece** uzimajući u obzir njihovu starosnu dob te pojedinačne sposobnosti i potrebe. Pohađanje osnovnoobrazovne ustanove ima za svrhu da deci pruži najbolji mogući početak na njihovom putu obrazovanja, dajući im istovremeno više prilika za dalje obrazovanje.

Pod osnovnoobrazovnim ustanovama podrazumevaju se **različiti modeli ustanova**. Oni s jedne strane obuhvataju ustanove za decu do navršene treće godine života, kao što su jaslice i grupe za malu decu, a s druge vrtiče koje pohađaju deca starosti od tri do šest godina. Takođe postoje ustanove za decu različite starosne dobi, recimo dnevni boravci i dečje grupe. Nazivi modela mogu se razlikovati od savezne države do savezne države. Takođe postoji mogućnost da se o deci brinu i uče ih tzv. dnevni roditelji, pretežno u privatnim prostorijama.

Obrazovanje

Kako bi neko mogao da radi u ustanovi za osnovno obrazovanje kao vaspitač odnosno vaspitačica, potrebno je da završi školovanje u obrazovnoj ustanovi za pedagogiju (BAfEP), bilo u obliku petogodišnje više škole (BHS) ili na koledžu. Obrazovanje na višim stručnim školama završava se maturskim i diplomskim ispitom. Trajanje je petogodišnje. Obrazovanje na koledžu završava se diplomskim ispitom. Uslov/uvjet za upis jesu ispit zrelosti, stručni ispit zrelosti (matura u višim školama) ili ispit za sticanje prava na studiranje. Obrazovanje traje dve godine, odnosno pet do šest semestara uz istovremeni rad.

Visokoškolski program „Osnovna pedagogija” osobama s relevantnim prethodnim stručnim obrazovanjem pruža mogućnost da se prebace na oblast osnovne pedagogije u smislu sticanja kvalifikacija „glavna vaspitačica” odnosno „glavni vaspitač”. Nudi se na većem broju pedagoških visokih škola.

Od školske 2022/23. na pedagoškim visokim školama, nakon završenog / odgovarajućeg obrazovanja za vaspitačicu odnosno vaspitača, moguće je u visokoškolskom programu „Inkluzivna osnovna pedagogija” steći strukovnu, naučnu i praktično usmerenu kvalifikaciju „inkluzivna vaspitačica” odnosno „inkluzivni vaspitač” nakon čega se stiče pravo na bavljenje ovim zanimanjem.

Kako bi neko mogao da radi u ustanovi za osnovno obrazovanje kao pomoćna vaspitačica / pomoćni vaspitač, na raspolaganju mu je školovanje na stručnoj školi za pomoćna zanimanja u pedagogiji. Pomoćna vaspitačica / pomoćni vaspitač pomažu glavnoj vaspitačici / glavnom vaspitaču u pedagoškom radu, a takođe obavljaju ekonomske poslove. Obrazovanje na stručnoj školi traje tri godine i okončava se završnim ispitom.

Prijava

Savetujemo da dete blagovremeno prijavite za mesto u osnovnoobrazovnoj ustanovi. Više informacija možete pronaći na adresi: www.oesterreich.gv.at > Geburt > Behördenwege

Poludnevni obavezni boravak bez doplate

Deca koja su do 31. avgusta u godini navršila petu godinu života u obavezi su da pohađaju odgovarajuću osnovnoobrazovnu ustanovu najmanje **četiri dana sedmično u trajanju od 20 sati**. Oslobođanje plaćanja doprinosa ne odnosi se na obroke i učestvovanje u posebnim ponudama (na primer izleti). Osnovnoobrazovne ustanove prikladne su kada se u njima na nemačkom jeziku radi na veštinama kod dece.

Obaveza pohađanja traje do 31. avgusta/kolovoza u godini u kojoj dete navršava šest godina života. Deca koja privremeno pohađaju školu izuzeta su od navedene obaveze.

Pohađanje je obavezno tokom cele vrtičke godine s izuzetkom nenastavnih dana predviđenih pokrajinskim propisima, odmora u trajanju od pet sedmica, bolesti deteta ili roditelja odnosno staratelja, kao i u slučaju (iz)vanrednih događaja.

Na zahtev roditelja odnosno staratelja, koji se podnosi kod organa odgovarajuće savezne države, dete može biti oslobođeno obaveze pohađanja odgovarajuće osnovnoobrazovne ustanove zbog invaliditeta, posebnih pedagoških potreba, medicinskih razloga ili zbog udaljenosti odnosno nepristupačnosti puta između mesta stanovanja i najbliže odgovarajuće ustanove.

Zahtev za ispunjenje obaveze pohađanja takođe se može podneti za dete u sklopu kućnog odgoja ili odgoja kod dnevnih roditelja. Preduslov je da ne postoji potreba za radom na veštinama kod deteta na nemačkom jeziku te da je osigurano ispunjenje zadataka obrazovanja i vrednosne orijentacije.

Više informacija o obaveznom pohađanju dostupno je kod nadležne službe pokrajinske vlade u odgovarajućoj saveznoj državi, odnosno Gradskoj upravi („Magistrat“) Grada Beča.

Rani rad na jezičkim veštinama

Osnovnoobrazovne ustanove dužne su da od samog početka rade na **jezičkim veštinama kod dece**, pri čemu bi s radom na nemačkom kao obrazovnom jeziku trebalo započeti od starosne dobi od četiri godine. Provera navedenih veština vrši se preko testa za utvrđivanje nivoa poznavanja jezika, koji je standardizovan na nivou cele države – „BESK (DaZ) KOMPAKT” – od treće godine života u osnovnoobrazovnim ustanovama. U svrhu neprekinutog rada na jezičkim veštinama osnovnoobrazovna ustanova obaveznoj školi dostavlja podatak o tome koje su veštine kod deteta dobro razvijene a koje treba jačati, pružajući konkretno polazište za dalje planiranje ove podrške.

www.bmbwf.gv.at

> Themen > Elementarpädagogik

Niža osnovna škola

Obavezno školovanje

Za svu decu trajno nastanjenu u Austriji postoji opšta obaveza školovanja u trajanju od devet godina. Deca koja zaključno sa 1. septembrom slave 6. rođendan podležu obavezi pohađanja škole u školskoj godini koja počinje tog septembra. Roditelji odnosno staratelji ih moraju upisati u nižu osnovnu školu (Volksschule).¹ Niža osnovna škola ima 4 razreda. Po pravilu učenici i učenice pohađaju nižu osnovnu školu između 6. i 10. godine života.

Upisom u školu detetu se osigurava školsko mesto, po mogućstvu u školi u kojoj je obavljen upis ili pak u nekoj školi u blizini u slučaju suviše velikog broja upisanih učenika i učenica u određenu školu. Dodelu školskog mesta obavlja škola, odnosno nadležni pokrajinski školski savet.

Školska zrelost

Pri upisu u školu utvrđuje se zrelost deteta za polazak u školu. Rukovodstvo škole sada ima još jednu, novu metodu na raspolaganju za to. Ovo tzv. **testiranje pre polaska u školu** (Schuleingangsscreening) pokazuje stepen razvoja deteta te školama i roditeljima po potrebi omogućava optimalan **rad na veštinama** pre samog polaska u školu. U obzir se uzimaju i informacije iz vrtića. Dete je zrelo za školu ako uredno prati nastavu u prvom razredu i nije

---

1 Ako je dete rođeno pre predviđenog termina, onda se po trudničkom kartonu („Mutter-Kind-Pass“) ovaj termin može koristiti kao „dan rođenja“. Stoga je moguće da se školska obaveza samim tim pomeri za jednu godinu. (Primer: predviđeni dan rođenja je 15. septembar/rujan, ali je dete rođeno već 1. septembra. Ako se 1. septembar koristi kao dan rođenja, dete mora krenuti u školu septembra, a ako se kao dan rođenja koristi 15. septembar, onda dete tek sledeće godine polazi u školu.) Roditelji odnosno staratelji to moraju naznačiti prilikom upisa u školu te poneti trudnički karton.

preopterećeno. Ako dete podleže obavezi pohađanja škole ali nije zrelo za školu, upisuje se u predškolski razred.

Znanje nemačkog jezika, kada ga nije moguće nedvosmisleno utvrditi u prvom terminu testiranja pre polaska u školu, podrobnije se proverava u naknadnom terminu. Naime, izuzetno je važno da dete bude sposobno da prati nastavu na nemačkom jeziku. Ako bude ustanovljeno nedovoljno poznavanje jezika, dete će pohađati nastavu u posebnim razredima ili na posebnim tečajevima za unapređenje znanja nemačkog jezika.

Školski obavezna, ali školski nezrela deca pohađaju **predškolski stepen** u predškolskim razredima ili na zajedničkoj nastavi sa 1. odnosno sa 1. i 2. razredom. Za predškolski stepen postoji zaseban nastavni plan.

Deca koja još uvek ne podležu školskoj obavezi te slave 6. rođendan zaključno sa 1. martom/ožujkom naredne kalendarske godine i koja su već školski zrela, mogu biti **prevremeno** upisana u prvi razred. Preduslov je da test utvrđivanja školske zrelosti bude pozitivan i da roditelji podnesu pisanu molbu rukovodstvu škole.

Unapređenje znanja nemačkog jezika u austrijskim školama

Cilj modela za unapređenje znanja nemačkog jezika kod učenika i učenica sa nedovoljnim poznavanjem jezika jeste blagovremeno i intenzivno izučavanje nemačkog kao jezika na kome se izvodi nastava. Namera je da se učenici i učenice što pre osposobe da prate redovnu nastavu i prebace se u svoj razred.

1 Unapređenje znanja u tri različita stepena intenziteta

Znanje nemačkog jezika kod dece i mladih proverava se pri upisu u školu pomoću standardizovanog postupka MIKA-D (merni instrument za procenu jezičkih veština – nemački). Rezultatom testa MIKA-D određuje se kakva je pomoć potrebna budućim školarcima.

Na raspolaganju su tri mogućnosti unapređenja znanja:

- a. Pohađanje **razreda za unapređenje znanja nemačkog jezika**: ove razrede pohađaju učenici i učenice sa nikakvim ili veoma slabim znanjem nemačkog kao nastavnog jezika (rezultat testa MIKA-D: nedovoljan). U sopstvenim razredima za unapređenje znanja nemačkog jezika dobiće intenzivnu pomoć u obimu od 15 (primarni stepen), odnosno 20 (od 1. sekundarnog stepena) nedeljnih časova. U smislu integracije i učvršćivanja jezičkog znanja učenici i učenice učestvovali u manjem obimu u redovnoj nastavi (npr. vežbe i sport), kao i školskim izletima. Znanje nemačkog jezika kod učenika i učenica ponovo se na kraju polugodišta proverava testom MIKA-D i po potrebi se vrši prebacivanje na drugi oblik jezičke podrške.
- b. Pohađanje **tečaja za unapređenje znanja nemačkog jezika** uporedo s redovnom nastavom: učenici i učenice koji nedovoljno vladaju nemačkim jezikom i nisu u stanju da prate redovnu nastavu bez intenzivne jezičke podrške (rezultat testa MIKA-D: manjkav). Pohađaće većinu predmeta u redovnoj nastavi i imati jezičku podršku u obimu od 6 nedeljnih časova. Na kraju polugodišta znanje jezika ponovo se proverava testom MIKA-D i po potrebi se vrši prebacivanje na drugi oblik jezičke podrške.
- c. Pohađanje školskog razreda, po potrebi s **daljom podrškom za nemački jezik**. Učenici i učenice u stanju su da prate nastavu (rezultat testa MIKA-D: dovoljan). U zavisnosti od ličnih potreba za jezičkom podrškom i organizacionih preduslova u samoj školi učenici i učenice dobijaju (integrativnu ili dodatnu) podršku na nemačkom kao nastavnom jeziku.

2 Prijem u svojstvu vanrednog ili redovnog učenika/učenice

Uz podršku u **razredu** ili na **tečaju za unapređenje znanja nemačkog jezika** deca i mladi vode se kao „vanredni učenici”. Već prema rezultatu testa MIKA-D na kraju polugodišta ili **najkasnije nakon četiri polugodišta** učenici se prevode u status redovnih učenika. Redovni učenici i učenice pohađaju školski razred kao što je opisano pod stavkom 1c.

3 Provera jezičkih veština pomoću standardizovanog testa

U cilju transparentnosti i nepristrasnosti prilikom prijema i dodele statusa redovnog/vanrednog učenika **MIKA-D** se na nivou Austrije primenjuje kao jedinstveni i standardizovani instrument na primarnom i sekundarnom stepenu.

4 Vrednovanje i napredovanje

Nije predviđeno vrednovanje uspeha učenika i učenica u **razredima za unapređenje znanja nemačkog jezika**. Učenici i učenice u razredima za unapređenje znanja nemačkog jezika na kraju školske godine dobijaju potvrdu o pohađanju navedenog razreda. Na osnovu rezultata „dovoljan” na testu MIKA-D, po odluci razrednog ili školskog veća, na kraju školske godine moguće je pohađanje narednog višeg školskog stepena.

Kod učenika i učenica koji pohađaju **tečajeve za unapređenje znanja nemačkog jezika** vrednovanje pojedinačnih predmeta, a uzimajući u obzir znanje nemačkog jezika, moguće je tek kada učenik/učenica u potpunosti ispuni zahteve datog predmeta. Prelazak u naredni viši školski stepen (razred) moguć je kada su svi obavezni predmeti pozitivno ocenjeni u svedočanstvu. Prelazak u sledeći razred s nedovoljnom ocenom uređeno je na isti način kao za redovne učenike i učenice.

Uspeh **redovnih učenika/učenica** vrednuje se na uobičajen način, tj. bez uzimanja znanja nemačkog jezika u obzir. Prelazak u naredni razred moguć je s pozitivnim ocenama iz svih predmeta, odnosno pod posebnim uslovima i uz nedovoljnu ocenu.

Vrednovanje uspeha učenika

Roditelji odnosno staratelji na početku prvog razreda imaju mogućnost da na razrednom forumu odluče o načinu vrednovanja uspeha učenika, tj. hoće li to biti u vidu **brojčanih ocena ili u nekom drugom obliku**. Na kraju 2. razreda i u narednim razredima uspeh se mora vrednovati ocenama. Osim svedočanstva učenici, učenice i roditelji mogu **nasamo porazgovarati** s učiteljem odnosno učiteljicom o uspehu i napretku deteta.

www.bmbwf.gv.at

> Themen > Schule > Das österreichische Schulsystem >
Die Schularten

Viša osnovna škola

Cilj Više osnovne škole

Svi učenici i učenice nakon završene niže osnovne škole mogu pohađati višu osnovnu školu. To je obavezna škola za svu decu između 10 i 14 godina starosti. Viša osnovna škola načelno traje 4 godine.

Viša osnovna škola ima za cilj da na najbolji mogući način pojedinačno pomogne svakom učeniku i svakoj učenici u smislu jednakih mogućnosti. Po pravilu učenici i učenice pohađaju nastavu iz svih predmeta u zajedničkim razredima. Kod predmeta nemački, matematika i živi strani jezik (engleski) kao i obaveznih predmeta iz težišnih oblasti (o kojima samostalno odlučuje škola) nastavno osoblje na raspolaganju ima različite pedagoške metode radi pružanja optimalne podrške učenicima. Tu se između ostalog ubrajaju **timska nastava, fleksibilno formiranje grupa te tečajevi za rad na veštinama i školskom uspehu.**

Nastavni plan Više osnovne škole

U nastavnom planu viših osnovnih škola najviše pažnje poklanja se usmeravanju dece shodno njihovim potencijalima i darovima. **Savetovanje u vezi s obrazovanjem i usmeravanje ka budućem zanimanju** stvaraju optimalnu polaznu tačku za kasniju odluku o daljem obrazovanju i zanimanju.

Osim posebnih oblika muzičkih i sportskih Viša osnovna škola nastavnim planom predviđena su još četiri moguća **nastavna težišta:**

- jezičko-humanističko-duhovnonaučno
- prirodno-matematičko
- ekonomija i životne veštine
- muzičko-kreativno

Povrh toga škole mogu samostalno odlučiti o dodatnim nastavnim težištima na svojim lokacijama.

Mnoge Više osnovne u ponudi imaju **celodnevne oblike boravka**. Informacije o tome možete dobiti kod nadležnog pokrajinskog školskog saveta.

Vrednovanje uspeha učenika, dalji putevi obrazovanja i zanimanja

Od 6. razreda učenici i učenice se iz diferenciranih obaveznih predmeta nemački, prvi živi strani jezik i matematika raspoređuju u jedan od dva nivoa uspeha: **Standard AHS** i **Standard**.

Vrednovanje uspeha prema nivou **Standard AHS** odgovara vrednovanju uspeha u nižoj gimnaziji i na odgovarajući je način iskazano u svedočanstvu. Ako uspeh učenika vrednovan prema minimalnim zahtevima za nivo **Standard AHS** nije više pozitivan, učenik odnosno učenica će nakon iscrpljivanja svih mera podrške biti preraspoređen/a u nivo **Standard** uz odgovarajuće vrednovanje uspeha. Kod oba nivoa uspeha koristi se lestvica s pet ocena, pri čemu je ocena „vrlo dobar” na nivou **Standard** jednaka oceni „zadovoljavajuće” na nivou **Standard AHS**, a ocena „dobar” na nivou **Standard** jednaka je oceni „dovoljan” na nivou **Standard AHS**. Koriste se različite mere za diferenciranje po slobodnoj odluci škole.

Individualne jače strane kod učenja i uspeha iskazuju se u „**Dopunskom diferenciranom opisu uspeha**”, koji se dobija uz svedočanstvo od 5. do 7. razreda, a u 8. razredu već uz izveštaj o uspehu na polugodištu. Napredak u usvajanju nastave, zatim odluke u vezi s daljim obrazovanjem i zanimanjem obrađuju se u redovnim „**razgovorima između učenika, roditelja i nastavnika**”.

Učenici s posebnim pedagoškim potrebama takođe imaju mogućnost da pohađaju srednju školu u inkluzivnom obliku. Odgovarajuća viša osnovna škola bira se u svakom pojedinačnom slučaju u dogovoru s nadležnim pokrajinskim školskim savetom uz uključenost roditelja. Nadležni menadžer/nadležna menadžerka za različitost u pokrajinskom školskom savetu pruža podršku roditeljima odnosno starateljima te novoj školi u stvaranju najboljih mogućih uslova za inkluzivno školovanje učenika/učenice u skladu s njihovim invaliditetom i pojedinačnim potrebama. Stručno osposobljeni pedagozi i pedagogice na raspolaganju su za rad s učenicima. Nastava se izvodi a uspeh vrednuje shodno nastavnom planu predviđenim rešenjem o posebnim pedagoškim potrebama („SPF-Bescheid“). Zajednička nastava otvara različite mogućnosti deci i mladima sa invaliditetom i bez njega da stiču zajednička iskustva u učenju.

Uspešan završetak Više osnovne škole omogućava učenicima, već prema postignutom obrazovnom cilju, pohađanje politehničke škole odnosno neke druge opšteobrazovne ili stručne srednje ili više škole.

www.bmbwf.gv.at

> Themen > Schule > Das österreichische Schulsystem >
Die Schularten

Inkluzivna škola /
specijalna škola

Posebne pedagoške potrebe

Školovanje dece i mladih s posebnim pedagoškim potrebama (SPF) može se po želji roditelja odnosno staratelja obavljati u inkluzivnoj školi ili u specijalnoj školi. Posebne pedagoške potrebe utvrđuju se po zahtevu roditelja odnosno staratelja ili ih po službenoj dužnosti utvrđuje pokrajinski školski savet.

Inkluzivna nastava otvara različite mogućnosti deci i mladima sa invaliditetom i bez njega da stiču zajednička iskustva u učenju. Učenici i učenice s posebnim pedagoškim potrebama mogu se inkluzivno podučavati u nižoj osnovnoj školi, višoj osnovnoj školi, na nižem stepenu opšteobrazovne više škole (niža gimnazija), u politehničkoj školi ili jednogodišnjoj stručnoj školi za privredna zanimanja.

Specijalna škola obuhvata devet razreda, pri čemu poslednji razred služi kao pripremna godina za stručna zanimanja.

Učenici i učenice s posebnim pedagoškim potrebama pohađaju nastavu kako u inkluzivnim školama, tako i u specijalnim školama po nastavnom planu utvrđenom u konkretnom rešenju o posebnim pedagoškim potrebama („SPF-Beschheid“). Rešenje sadrži nastavne planove i za redovnu školu i za specijalnu školu.

Za učenike i učenice s posebnim pedagoškim potrebama i u inkluzivnim i u specijalnim školama, uz saglasnost nosioca škole i nadležne školske vlasti, postoji mogućnost dobrovoljnog pohađanja i završetka 11. i 12. školske godine.

www.bmbwf.gv.at

> Themen > Schule > Das österreichische Schulsystem >
Die Schularten

Politehnička škola

Priprema za profesionalni život

Politehnička škola nastavlja se na 8. razred i traje jednu školsku godinu. Učenici i učenice pripremaju se u 9. školskoj godini ili u dobrovoljnoj 10. odnosno 11. školskoj godini za dalji život, a posebno za profesionalni život, i to kroz sveobuhvatno usmeravanje i osnovno stručno obrazovanje u izornoj stručnoj oblasti, te kroz jačanje ličnih i društvenih veština.

Nastavom u opsegu od 32 časa sedmično stiču se **osnovna stručna znanja i veštine** u cilju sticanja najboljih mogućih kvalifikacija za dualno obrazovanje² i prelazak u dalju školu. Škole imaju mogućnost samostalnog odlučivanja o prilagođavanju fonda sedmičnih časova kod opštih obaveznih predmeta i obaveznog izbornog predmeta interesovanjima učenika i učenica i regionalnim ekonomskim strukturama.

Učenici i učenice s posebnim pedagoškim potrebama pohađaju inkluzivnu nastavu na politehničkoj školi prema nastavnom planu u pripremnoj godini za stručna zanimanja.

Sposobnost izbora zanimanja

Fokus politehničke škole u pogledu razvijanja **sposobnosti izbora zanimanja** usmeren je na usmeravanje, spoznavanje sopstvenih vrlina i mana, uravnotežavanje profesionalnih ciljeva i želja te proširen uvid u različite poslovne svetove.

Opšti obavezni predmeti (npr. poslovni svet i život, nemački jezik i komunikacija, živi strani jezik, primenjena matematika, političko obrazovanje, ekonomija

---

2 Videti poglavlje „Stručna škola”.

i ekologija, nauka o zdravlju i sport) pružaju produbljeno i prošireno opšte obrazovanje.

Osnovno stručno obrazovanje prenosi se po stručnim oblastima (kao skup alternativnih obaveznih predmeta). Ove oblasti odgovaraju velikim stručnim oblastima u privredi, pri čemu se stižu osnovne sposobnosti, veštine i znanja (ključne kvalifikacije). Učenjem koje je okrenuto stručnim veštinama i praksi pospešuju se individualne nadarenosti i motivacija za učenje kod učenica i učenika.

Stručne oblasti

Već prema profesionalnim interesovanjima i sklonostima moguće je izabrati neko od **sedam stručnih oblasti** podeljenih u dve grupe (tehnologija i usluge):

- metal
- električna
- drvo
- građevina
- trgovina
- zdravlje, lepota i društvo
- turizam

Škole imaju slobodu da odlučuju o mogućem kombinovanju stručnih oblasti, odnosno o uvođenju dodatnih oblasti (npr. mehatronika) u ponudu ako to iziskuju dovoljno velika grupa učenika zainteresovanih za određenu stručnu oblast i struktura regionalne privrede.

Nastavna godina podeljena je u tri faze. Na početku se nalaze orijentaciona faza (4 do 8 sedmica) i opcionalna težišna faza (s trajanjem najduže do kraja

1. polugodišta). Na to se nadovezuju intenzivizacija osnovnog strukovnog obrazovanja u izabranoj stručnoj oblasti.

Orijentaciona faza na početku školske godine učenicima i učenicama pruža mogućnost upoznavanja sa svim stručnim oblastima koje se mogu birati u školi. Pri tome obavezni predmet „poslovni svet i život” („Berufs- und Lebenswelt”) preuzima interdisciplinarnu i objedinjujuću funkciju. U ovoj fazi koriste se različiti instrumenti za analiziranje interesovanja i potencijala učenika i učenica radi pružanja podrške pri izboru stručne oblasti. Kroz upoznavanje rada u preduzećima i zanimanja, koje se obavlja u radionicama za obuku i u vanškolskim institucijama, te putem dana praktične obuke („Schnupperlehre”), pomaže se pri izboru zanimanja.

(Opciona) **težišna faza** upotpunjuje izabranu stručnu oblast sadržajima iz najviše dve druge stručne oblasti, kako bi učenici i učenice stekli konkretan uvid u profesionalna polja te dobili nove perspektive za izbor zanimanja.

Pri pozitivnom završetku politehničke škole (9. školski stepen) učenici između ostalog stižu pravo da pređu bez prijemnog ispita u 1. razred srednje ili više stručne škole.

www.bmbwf.gv.at

> Themen > Schule > Das österreichische Schulsystem >
Die Schularten

pts.schule.at

Opšteobrazovna viša škola

Produbljeno opšte obrazovanje

Opšteobrazovne više škole (OVŠ/AHS) imaju zadatak da učenicima i učenicama prenesu sveobuhvatno i produbljeno opšte obrazovanje i istovremeno ih osposobe za visokoškolsko obrazovanje.

Opšteobrazovna viša škola obuhvata četvorogodišnji niži stepen i četvorogodišnji viši stepen, a završava se ispitom zrelosti tj. maturom.

Preduslov za upis u 1. razred opšteobrazovne više škole:

- uspešan završetak 4. razreda niže osnovne škole (iz predmeta nemački jezik, čitanje, pisanje i matematika sa ocenom „vrlo dobar” ili „dobar”)
- ili zaključak školskog nastavnog veća niže osnovne škole da postoji velika verovatnoća da će učenik/učenica na osnovu ostalog uspeha, i pored ocene „zadovoljavajući” u navedenim obaveznim predmetima, odgovoriti zahtevima opšteobrazovne više škole
- ili polaganje prijemnog ispita (Aufnahmsprüfung).

Oblici opšteobrazovnih viših škola

Niži stepen (od 1. do 4. razreda – Unterstufe) i viši stepen (od 5. do 8. razreda – Oberstufe):

- **gimnazija** s posebnim naglaskom na jezičke, humanističke i duhovnonaučne obrazovne sadržaje
- **realna gimnazija** s posebnim naglaskom na prirodnomatematičke obrazovne sadržaje
- **ekonomska realna gimnazija** s posebnim naglaskom na obrazovne sadržaje u vezi sa ekonomijom i životnim veštinama (uključujući praktične)

Samo kod višeg stepena: **viša realna gimnazija** s posebnim naglaskom na jezičke, prirodne i muzičko-kreativne obrazovne sadržaje

Posebni oblici

- Dopunska gimnazija (Aufbaugymnasium) i dopunska realna gimnazija (Aufbaurealgymnasium) (Posebno za učenike/učenice koji su obavezni da pohađaju školu, radi sticanja prava na univerzitetsko obrazovanje.)
- Gimnazija, realna gimnazija i ekonomska realna gimnazija za zaposlene
- Opšteobrazovne više škole sa umetničkim i sportskim težištima, uz ispit podobnosti
- Opšteobrazovne više škole za jezičke manjine (slovenački, hrvatski, mađarski)
- Školski dom za učenike na zanatskom obrazovanju (petogodišnja)
- Gimnazije i realne gimnazije s pojačanom nastavom stranih jezika (bliže informacije kod pokrajinskih školskih saveta)

Informacije o ostalim posebnim oblicima (npr. s težištem na informatici, prirodnim naukama i vrhunskom sportu) koji se vode kao školski ogleđi i opšteobrazovnim višim školama s internatom (javnim ili privatnim) daju pokrajinski školski saveti.

www.bmbwf.gv.at

> Themen > Schule > Das österreichische Schulsystem >
Die Schularten

> Themen > Schule > Schulpraxis > Die Zentralmatura

Stručna škola

Dualno obrazovanje

Stručna škola jedno je od dva mesta školovanja u **dualnom obrazovanju (zanat)**. S njom se može početi po završetku obaveznog školovanja. Praktična nastava odvija se u preduzeću ili obrazovnoj ustanovi, a mladi sklapaju **ugovor o zanatu** odnosno **ugovor o obrazovanju**.

Zadatak **stručne škole** jeste da upotpuni obrazovanje u preduzeću i proširi opšte obrazovanje.

U zavisnosti od samog zanata školovanje traje dve do četiri godine, po pravilu najčešće **tri godine**. **Šegrtri** u istom trajanju pohađaju stručnu školu, koja je obavezna. Vreme nastave u stručnoj školi deo je radnog vremena. Tokom celokupnog trajanja zanata šegrt prima dohodak.

Nastava se u stručnoj školi nudi kao:

- **celogodišnja**, što znači najmanje jedan puni školski dan ili dva puta po pola školskog dana nedeljno,
- **usklađena sa zanatom**, što znači najmanje osam nedelja ili
- **sezonska**, što znači samo u određenom dobu godine.

Zanati

Postoji preko **200 zanata** podeljenih u sledeće grupe:

- građevina
- ured, rukovođenje, organizacija
- hemija
- štampa, fotografija, grafika, prerada papira

- elektrotehnika, elektronika
- ugostiteljstvo
- zdravlje i nega tela
- trgovina
- drvo, staklo, glina
- informacione i komunikacione tehnologije
- hrana i sredstva za uživanje
- metalotehnika i mašingradnja
- tekstil, moda, koža
- životinje i biljke
- prevoz i skladištenje

Po završetku obuke učenik/učenica sprema **završni rad**. On se sastoji od praktičnog i teoretskog dela ispita (pismeni i usmeni). Ako su učenici/učenice pozitivno završili završni razred stručne škole, završni rad sastoji se samo od praktičnog ispita.

S uspešno položenim završnim ispitom (pismeni i praktični deo) postoje na primer sledeće mogućnosti za **sticanje daljih kvalifikacija**:

- majstorski ispit za zanat, pri čemu su izostavljeni pojedini delovi ispita
- ispit osposobljenosti za neko drugo uređeno zanimanje
- stručni ispit zrelosti (matura u stručnoj školi), što omogućava studiranje

Matura u višim školama/zanat s maturskim radom

Kao deo inicijative Ministarstva za obrazovanje „**Matura u višim školama/zanat s maturskim radom**” postoji mogućnost pohađanja pripremnih tečajeva za **maturu u višim školama** tokom vremena obuke. Za pripreme tečajeve i ispite šegrti ne snose nikakve troškove.

Individualno stručno obrazovanje

Individualno stručno obrazovanje po čl. 8 sl. b Zakona o stručnom obrazovanju (BAG) nudi se kao pripravišтво s **produženom obukom** (produžetak u trajanju od godinu ili dve) ili u obliku **delimične kvalifikacije** za određeno zvanje.

Na taj je način moguće dobro se posvetiti pojedinačnim sposobnostima i potrebama mladih. I individualno stručno obrazovanje završava se u pripravničkoj firmi ili obrazovnoj ustanovi i stručnoj školi.

www.bmbwf.gv.at

> Themen > Schule > Das österreichische Schulsystem >
Die Schularten

www.abc.berufsbildendeschulen.at

Srednja stručna škola

Stručno obrazovanje

Po uspješnom završetku 8. razreda učenici/učenice mogu pohađati srednju stručnu školu (BMS). One traju između **jedne i četiri godine**. U srednjim stručnim školama s trajanjem između jedne i četiri godine stiče se osnovno stručno obrazovanje, dok se u onim koje traju od tri do četiri godine sa završnim ispitom stiče **zaokruženo stručno obrazovanje**.

U nekim slučajevima neophodno je polagati **prijemni ispit**. Nakon uspješnog pohađanja politehničke škole nema prijemnog ispita, a jednogodišnje i dvogodišnje SSŠ i poljoprivredne stručne škole nemaju prijemni ispit.

Za pohađanje SSŠ s težištem na sportu ili umetnosti svakako se mora polagati ispit sposobnosti.

Obrazovanje iz različitih oblasti

- **Tehničke, zanatske i umetničko-zanatske stručne škole**

(trogodišnje i četvorogodišnje)

Stručni smerovi: Građevinska tehnika, Vajarstvo, Oružar, Hemija, Hemijska tehnologija, Strugar, Elektronika i tehnička informatika, Elektrotehnika, Vazduhoplovstvo, Tehnologija zgrada, Staklarstvo i oblikovanje stakla, Drvna industrija, Informaciona tehnologija, Keramika i izrada peći, Korparstvo i izrada nameštaja od pruća, Dizajn proizvoda od kože, Slikarstvo i dizajn, Mašinogradnja, Mehatronika, Medijski dizajn i digitalno štamparstvo, Precizna tehnika i časovničarstvo, Kamenorestvo i dizajn u kamenu, Izrada gudačkih i žičanih instrumenata, Stolarstvo, Pozlaćivanje i slovni dizajn, Tkalaštvo

- **Trgovačka škola** (trogodišnja)
Školovanje za zanimanja u svim granama privrede i upravljanja;
Trgovačka škola za profesionalne i vrhunske sportiste i sportistkinje
(četvorogodišnja)

- **Stručna škola za privredna zanimanja** (jednogodišnja, dvogodišnja i trogodišnja)
Školovanje u privrednim i turističkim zanimanjima
Produbljivanje znanja po autonomnoj odluci škole, npr. zdravlje i društvo, ishrana

- **Stručna škola za modu** (trogodišnja)
Školovanje za stručnu radnu snagu u modnoj i odevnoj industriji
Produbljivanje znanja po autonomnoj odluci škole, npr. primenjeno rukovođenje, trgovina i dizajn

- **Stručna hotelijerska škola, stručna turistička škola, stručna ugostiteljska škola** (trogodišnja)
Školovanje za stručnu radnu snagu u hotelijerstvu i ugostiteljstvu, odnosno u upravljanju banjanskim lečilištima i turizmu
Produbljivanje znanja po autonomnoj odluci škole, npr. gastronomija, sport, kulinarstvo

- **Škole za socijalna zanimanja**
  - Trogodišnja stručna škola za socijalna zanimanja
  - Škole za zanimanja u socijalnoj nezi (upis tek nakon navršene 17. odnosno 19. godine života) sa sledećim težištima: rad sa starim licima, rad sa porodicama, rad sa invalidnim licima, pratnja invalidnih lica; završetak školovanja na stručnom stepenu (dve godine) ili sa diplomom (tri godine); takođe za zaposlene

- **Stručne poljoprivredne i šumarske škole** (trajanje školovanja od dve do četiri godine)
Školovanje za stručnu radnu snagu u poljoprivredi
Težišta obrazovanja su npr. poljoprivreda, vođenje seoskog domaćinstva, menadžment u ishrani i zdravlju, zdravlje i socijalna zanimanja
Informacije pruža uprava poljoprivredne škole pri odgovarajućoj pokrajinskoj vladi.
- **Stručne škole za pomoćna zanimanja u pedagogiji** (trogodišnja)
Školovanje za pomoćnu radnu snagu u poslovima obrazovanja i vaspitanja u osnovnoobrazovnim ustanovama

Ostali smerovi stručnog obrazovanja

- **Zdravstvena nega i nega bolesnih lica**
  - Školovanje za pomoćna zanimanja u oblasti nege
  - Škole za zdravstvenu negu i negu bolesnika (trogodišnja, pred istekom)
[diploma za zdravstvenu negu i negu bolesnika: od 2024. školovanje na visokim stručnim školama u saradnji s klinikama odnosno bolnicama]
- **Savezna sportska akademija** (trogodišnja)
Školovanje za vanškolski sport: nastavnici fizičkog vaspitanja, instruktori i treneri

Prava nakon završene trogodišnje ili četvorogodišnje SSŠ

- neposredno obavljanje odgovarajuće delatnosti
- pristup uređenim zanimanjima prema zakonu o zanatskim delatnostima (GewO)
- pohađanje dodatnog obrazovanja (cilj obrazovanja SSŠ, šest polugodišta, s maturalnim i diplomskim ispitom; pogledati poglavlje Koledži/dodatno obrazovanje)
- mogućnost polaganja mature u stručnoj školi radi sticanja opšteg prava na univerzitetsko obrazovanje
- priznavanje stručnih znanja, sposobnosti i već pokazanog znanja u odnosu na predviđene ispite pri polaganju ispita osposobljenosti ili majstorskog ispita
- oslobađanje od preduzetničkog ispita za svršene školarce većine navedenih SSŠ

www.bmbwf.gv.at

> Themen > Schule > Das österreichische Schulsystem >
Die Schularten

www.abc.berufsbildendeschulen.at

www.sozialministerium.at

Viša stručna škola

Još jedna mogućnost po uspešnom završetku 8. razreda jeste pohađanje više stručne škole (VSŠ) u **trajanju od pet godina**.

Više stručne škole pružaju:

- utemeljeno **opšte obrazovanje**
- **konkretne stručne kvalifikacije** kao deo višeg stručnog obrazovanja
- **praktično obrazovanje**.

Ove se škole završavaju **maturskim i diplomskim ispitom**.

Prijem

Više stručne škole mogu pohađati učenici koji su **uspešno** završili 4. razred više osnovne škole 4. ili neki viši razred opšteobrazovne više škole ili pak politehničku školu kao 9. školski stepen. U nekim slučajevima neophodno je polagati **prijemni ispit**.

Kod obrazovnih ustanova za osnovnu pedagogiju i obrazovnih ustanova za socijalnu pedagogiju, zatim VSŠ sa težištem na sportu ili umetnosti postoji ispit sposobnosti (kvalifikacioni ispit).

VSŠ takođe mogu pohađati **zaposleni** (večernje škole).

Obrazovanje iz različnih oblasti

- **Viša tehnička i zanatska obrazovna ustanova**

Stručni smerovi: Umetnost i dizajn, Vazduhoplovna tehnologija, Građevinska tehnika, Biomedicina i zdravstvena tehnologija, Hemijski inženjeri, Elektronika i tehnička informatika, Elektrotehnika, Vazduhoplovstvo, Tehnologija zgrada, Grafički i komunikacioni dizajn, Informatika, Informacione tehnologije, Unutrašnja arhitektura i tehnologija drveta, Tehnologija plastičnih masa, Tehnologija hrane, Životne veštine i sport, Mašinogradnja, Mehatronika, Mediji, Medijski inženjeri i menadžment u štampi, Tehnologija metalnih materijala, Tehnologija materijala i zaštite životne sredine, Inženjeri ekonomije

- **Viša obrazovna ustanova za**

- modu
- umetnost i dizajn
- upravljanje proizvodima i prezentacija
- modni dizajn i oblikovanje proizvoda

Školovanje za stručnu radnu snagu u modnoj i odevnoj industriji
Produblјivanje znanja i težišta po autonomnoj odluci škole

- **Viša turistička škola**

Školovanje za stručnu radnu snagu u turističkoj industriji. Produblјivanje znanja i težišta po autonomnoj odluci škole, na primer treći živi strani jezik, menadžment u hotelijerstvu i ugostiteljstvu, digitalni marketing

- **Trgovačka akademija**

Školovanje za obavljanje uzvišenih zanimanja u svim granama privrede i upravljanja. Težišta obrazovanja: informacione i informacione i komunikacione tehnologije – e-poslovanje, menadžment, upravljačko računovodstvo („kontroling“) i računovodstvo, upravljanje finansijama i rizicima, ekonomska praksa i porezi, preduzetništvo i menadžment, međunarodna ekonomija, menadžment u komunikacijama i marketing, logistički menadžment, upravljanje kvalitetom i integralni sistemi upravljanja, ekološki orijentisano rukovođenje preduzećem, menadžment u... (po autonomnoj odluci škole)

Posebne vrste obrazovanja:

- Trgovačka akademija – ekonomija i pravo (JusHAK)
- Trgovačka akademija – evropsko i međunarodno poslovanje (EuropaHAK)
- Trgovačka akademija – industrijsko poslovanje (Industrial Business HAK)
- Trgovačka akademija – digitalno poslovanje (DigBiz HAK)
- Trgovačka akademija – komunikacije i medijska informatika (MediaHAK)
- Trgovačka akademija za vrhunske sportiste/sportistkinje
- Trgovačka akademija za rukovodstvo i bezbednost
- Trgovačka akademija s dodatnim obrazovanjem poljoprivredne stručne škole

- **Viša škola za privredna zanimanja**
Školovanje za kvalifikovanu radnu snagu u privredi, administraciji – posebno u domenu socijalne, zdravstva i kulture – zatim u hotelijerstvu i ugostiteljstvu.
Stručni smerovi: Menadžment u kulturi i kongresima, Životna sredina i ekonomija, Socijalni menadžment, Komunikacioni i medijski dizajn
- **Viša poljoprivredna i šumarska škola**
Školovanje za kvalifikovanu radnu snagu u oblastima poljoprivrede i šumarstva. Stručni smerovi: Poljoprivreda i hrana, Vinogradarstvo i voćarstvo, Vrtlarstvo, Uređenje vrtova i pejzaža, Šumarstvo, Poljoprivredna tehnika, Tehnologija hrane i biotehnologija, Upravljanje životnom sredinom i resursima, Informacione tehnologije u poljoprivredi
- **Škola za osnovnu pedagogiju**
Školovanje za vaspitačicu/vaspitača
Dodatna mogućnost obrazovanja: vaspitač/vaspitačica u produženom boravku
- **Škola za socijalnu pedagogiju**
Školovanje za socijalnog pedagoga/socijalnu pedagogicu u produženom boravku i ustanovama za socijalnu pedagogiju kod dece i mladih i vanškolskom omladinskom radu

Prava nakon završene više stručne škole (VSŠ)

- **Studiranje** na univerzitetima, visokim stručnim školama i pedagoškim visokim školama
- **Priznavanje** relevantnih stručnih znanja na austrijskim visokim stručnim školama i univerzitetima
- Pristup **zakonski uređenim** zanimanjima prema zakonu o zanatskim delatnostima (GewO)
- Pristup jednom od uređenih zanimanja u nekoj drugoj **zemlji članici Evropske unije**, kada se za pristup zahteva uspešan završetak visokoškolskog ili univerzitetskog obrazovanja u trajanju od (najviše) četiri godine.
- Molba za **naziv zvanja** „inženjer/inženjerka” podnosi se kod Saveznog ministarstva za rad i privredu, odnosno Saveznog ministarstva za poljoprivredu i šumarstvo, regije i vodoprivredu za svršene školarce većine viših tehničkih škola i trgovačke akademije na smeru Digitalno poslovanje kao i viših poljoprivrednih i šumarskih škola.
- Oslobođenje od **preduzetničkog ispita**

Za maturalni i diplomski ispit pogledajte poglavlje „Završni ispiti u OVŠ i VSŠ”!

www.bmbwf.gv.at

> Themen > Schule > Das österreichische Schulsystem >
Die Schularten

> Themen > Schule > Schulpraxis > Die Zentralmatura

www.berufsbildendeschulen.at

Završni ispiti u OVŠ i VŠŠ

Centralna matura

Uspešno polaganje standardizovanog i kompetencijama okrenutog ispita zrelosti, odnosno ispita zrelosti i diplomskog ispita (centralna matura) predstavlja uspešan završetak pohađanja opšteobrazovne više škole (AHS) ili više stručne škole (BHS).

Ciljevi ispita zrelosti (na OVŠ) odnosno matorskog i diplomskog ispita (na VSŠ)

- ujednačene osnovne kompetencije
- usmerenost ka kompetencijama
- objektivnost zahvaljujući standardizovanim zadacima i ujednačenim kriterijumima ocenjivanja
- uporedivost i transparentnost školskog uspeha i završetka školovanja
- povećanje težine koju nose završni ispiti
- uporedivost stečenih zvanja u celoj Evropi

Tok

Ispit se sastoji od tri međusobno nezavisne podoblasti:

Prednaučni rad (OVŠ) odnosno diplomski rad (VSŠ)

Temu odnosno **zadatak** prednaučnog rada odnosno diplomskog rada utvrđuje škola. Na taj se način ciljano može raditi na jačanju pojedinačnih interesovanja i darova učenika i učenica. U obzir se uzimaju i težišta školovanja.

- Svi učenici na gimnazijama pišu **prednaučni rad** na temu koju sami izaberu. Zatim rad izlažu i o njemu diskutuju javno pred ispitnom komisijom.

- Svi učenici na VSŠ pišu **diplomski rad** na temu zanimanja ili praktičnog obrazovanja, najčešće u ime nekog preduzeća ili u saradnji s njim. Zatim rad izlažu i o njemu diskutuju javno pred ispitnom komisijom.

Pismeni ispit

Učenici sami biraju hoće li polagati tri pismena i tri usmena ispita ili pak četiri pismena i dva usmena ispita.

Kod **pismenog** ispita svi učenici i učenice iz cele Austrije istovremeno izlaze na klauzuru iz standardizovanih predmeta (jezik na kome se izvodi nastava, primenjena matematika, strani jezici). Svi dobijaju iste zadatke. U zavisnosti od tipa škole polažu se i nestandardizovani pismeni ispiti.

- U OVŠ obavezno se polažu nemački jezik, matematika i jedan živi strani jezik, a još jedna se klauzura bira prema vrsti škole. Može se birati između drugih stranih jezika i tipskih predmeta kod kojih je u određenim tipovima škole predviđen i školski rad.
- U VSŠ se zbog sadržaja nastavnog plana zadatak pismenog ispita u živim stranim jezicima **odnosi na zanimanje**, a u matematici **na primenu**.

Usmeni **kompensacioni ispit** učenicima i učenicama pruža mogućnost da poprave negativnu ocenu pismene klauzure. Ovaj je ispit takođe centralno propisan iz standardizovanih predmeta.

Nastavno osoblje **koriguje i ocenjuje klauzurne radove** pomoću ključa za korekciju i ocenjivanje. Rezultati se dostavljaju na kontrolu i potvrdu predsedniku komisije.

Usmeni ispit

Kod **usmenog ispita** mogu biti zastupljena **težišta pojedinih škola**. Zadaci se samim tim ne postavljaju centralno, već ostaju u nadležnosti nastavnika.

Matura u srednjim školama

Takođe se **matura u višim školama** sprovodi po formatu standardizovanog ispita zrelosti, odnosno maturskog i diplomskog ispita.

www.bmbwf.gv.at

> Themen > Schule > Schulpraxis > Die Zentralmatura

www.matura.gv.at

www.diplomarbeiten-bbs.at

www.ahs-vwa.at/schueler

Obrazovanje do 18.

Cilj inicijative „Obrazovanje do 18” (AusBildung bis 18), na temelju Zakona o obaveznom obrazovanju iz 2016. godine, jeste da svi mladi ljudi do navršetka 18. godine života budu u sistemu obrazovanja. To znači da mladi po završetku obaveznog školovanja moraju završiti dalje obrazovanje i tako biti još bolje pripremljeni za **profesionalne izazove budućnosti** nego što je do sada bio slučaj. Prvenstvena namera inicijative jeste dopreti do mladih kojima je potrebna podrška pri pronalaženju odgovarajućeg obrazovanja.

Ponuda školovanja i stručnog obrazovanja za ispunjenje obaveze obrazovanja do 18.

- **Pohađanje dalje škole**
OVŠ, SSŠ, VSŠ, škola za opštu odnosno višu zdravstvenu negu i negu bolesnih lica, škola za zanimanja u socijalnoj zaštiti, škola za pomoćna zanimanja u medicini
- **Zanatska obuka**
Ovde spadaju zanat, produženi zanat, delimična kvalifikacija i međukompanijsko pripravništvo.
- **Školovanje za zdravstveno zanimanje**
Zubarski pomoćnik, medicinski maser/medicinska maserka, terapijski maser/terapijska maserka, pomoćna radna snaga i stručna pomoćna radna snaga u nezi, bolničar/bolničarka hitne pomoći i bolničar/bolničarka u urgentnoj medicini
- **Školovanje za zanimanje u oblasti socijalne zaštite**
Diplomirani socijalni radnik/diplomirana socijalna radnica, stručni socijalni radnik/stručna socijalna radnica i pomoćnik/moćnica u kući.

- **Pohađanje priznatog tečaja kao pripremu za dalje školovanje ili obrazovanje.**

Mora postojati plan perspektiva ili plan podrške koji su izradili Omladinski treneri (Jugendcoaching) ili Zavod za zapošljavanje (AMS), kojim se dokumentuje korist ove ponude za mladu osobu.

- **Pohađanje jezičkog tečaja za mlade kojima je potreban rad na veštinama nemačkog jezika.**

Pohađanje isključivo ovog jezičkog tečaja dozvoljeno je samo u trajanju predviđenom planom perspektiva odnosno planom podrške.

- **Pohađanje ponude za mlade kojima je potrebna podrška radi lakše integracije na tržište rada.**

- **Pohađanje ponuda i programa za vanškolski omladinski rad kojima se olakšava integracija mladih u tržište rada.**

Uporedo s tim neophodno je izraditi plan perspektiva ili plan podrške.

- **Pohađanje škola i stručno obrazovanje u inostranstvu**

Ovi moraju biti najmanje ekvivalentni sa sličnim austrijskim školama odnosno stručnim obrazovanjem, odnosno ne biti u ponudi u Austriji. Takođe se ne sme očekivati nepovoljan uticaj na mlade po završetku tog školovanja.

- **Školovanje za oficirska i podoficirska zanimanja**

Školovanje u okviru službe za obrazovanje ili radnog odnosa pri vojsci.

www.ausbildungbis18.at
www.koordinationsstelle.at
www.neba.at/jugendcoaching

Koledž / dodatno obrazovanje

Koledž

Koledži pružaju dvogodišnje više stručno obrazovanje, koje za zaposlene traje dve ili tri godine. Uslov za upis na koledž jeste položen ispit zrelosti (Reifeprüfung), matura u višim školama (Berufsreifeprüfung) odnosno ispit za sticanje prava na studiranje (Studienberechtigungsprüfung).

Obrazovanje na koledžu ima isti cilj kao obrazovanje na višim stručnim školama odnosno obrazovnim ustanovama i završava se **diplomskim ispitom**. Apsolventi i absolventkinje stiču prava kao i oni koji su završili neku VSŠ.

- Koledži pri **tehničkim i zanatskim obrazovnim ustanovama**: Građevinska tehnika, Hemijski inženjeri, Dizajn, Elektronika i tehnička informatika, Elektrotehnika, Obnovljivi izvori energije, Životna sredina i održivost, Tehnologija zgrada, Grafički i komunikacioni dizajn, Informatika, Unutrašnja arhitektura i tehnologija drveta, Mašingradnja, Mehatronika, Medijski inženjeri i menadžment u štamparstvu, Tehnologija izrade peći
Optometrija, Inženjeri ekonomije
- Koledži pri **školama za uslužna zanimanja**: Turizam, Privredna zanimanja, Moda, Umetnost i dizajn
- Koledži pri **trgovačkim akademijama**: Preduzetništvo i menadžment, Upravljanje finansijama i rizicima, Menadžment, Upravljačko računovodstvo („kontroling“) i računovodstvo, Međunarodna trgovina, Digitalno poslovanje, Komunikacije i medijska informatika
- Koledži pri **obrazovnim ustanovama za osnovnu pedagogiju** odnosno **obrazovnim ustanovama za socijalnu pedagogiju**

Dodatno obrazovanje

Dodatno obrazovanje (AUL) traje dve ili tri godine i ima isti cilj kao VSŠ. Preduslov za pohađanje dodatnog obrazovanja jeste uspešan završetak stručne škole (FS) ili pripremnog tečaja (isti ili srodan stručni smer). Dodatno obrazovanje, isto kao VSŠ, pruža više stručno obrazovanje i završava se **maturskim i diplomskim ispitom**. Absolventi i absolventkinje stiču prava kao i oni koji su završili neku VSŠ.

Pojedine vrste dodatnog obrazovanja takođe mogu pohađati zaposleni.

- Dodatno obrazovanje pri **tehničkim i zanatskim obrazovnim ustanovama**: Građevinska tehnika, Hemijski inženjeri, Elektronika i tehnička informatika, Informatika, Tehnologija zgrada, Mašingradnja, Mehatronika, Elektrotehnika, Unutrašnja arhitektura i tehnologija drveta, Medijski inženjeri i menadžment u štamparstvu
- Dodatno obrazovanje pri **školama za uslužna zanimanja**: Turizam, privredna zanimanja, Moda, Umetnost i dizajn
- Dodatno obrazovanje pri **poljoprivrednim i šumarskim školama**: Poljoprivreda, Šumarstvo, Poljoprivreda i hrana
- Dodatno obrazovanje pri **trgovinskim školama**: Menadžment, Upravljačko računovodstvo („kontrolling“) i računovodstvo, Menadžment u komunikacijama i marketing, Upravljanje finansijama i rizicima, Preduzetništvo i menadžment, Logistički menadžment
- Dodatno obrazovanje pri **obrazovnim ustanovama za osnovnu pedagogiju**

www.bmbwf.gv.at

> Themen > Schule > Das österreichische Schulsystem >
Die Schularten

www.berufsbildendeschulen.at

Podučavanje šikom sveta

Međunarodni programi mobilnosti za studente i nastavno osoblje

Savezno ministarstvo za obrazovanje, nauku i istraživanje kroz različite kratkoročne i dugoročne programe mobilnosti pod geslom „Podučavanje širom sveta” („Weltweit unterrichten”) za studente i nastavno osoblje podstiče međunarodnu saradnju u oblasti obrazovanja. Svaka vrsta mobilnosti u načelu ima za svrhu jačanje pedagoških i stručnih znanja kod nastavnog osoblja kroz sticanje međunarodnih iskustava. Pri tome je naglasak stavljen na međukulturne veštine i **globalno učenje**, odnos prema **različitostima i višejezičnosti**, kao i podsticanje inovativnog razmišljanja. Povratni doprinos programa mobilnosti ogleda se u širenju vidika i internacionalizaciji austrijskih obrazovnih kapaciteta.

Program pomoći za strane jezike

Studentima i mladim apsolvantima i apsolvantkinjama svih predmeta u Austriji **Program pomoći za strane jezike** pruža mogućnost, na osnovu bilateralnih sporazuma sa jedanaest drugih zemalja, da pomažu u nastavi na nemačkom jeziku na licu mesta, stiču inostrana iskustva u obrazovanju i unaprede sopstveno znanje stranih jezika. Zauzvrat studenti iz partnerskih zemalja kao pomoćnici i pomoćnice obogaćuju nastavu na stranom jeziku u oko 800 škola u Austriji.

Kultura i jezik

Program „Kultura i jezik” kroz događaje za stručno usavršavanje i umrežavanje na nemačkom kao stranom jeziku pruža mogućnost ostvarivanja različitih oblika međunarodne saradnje u oblasti nemačkog kao stranog jezika i austrijske kulture. Ciljna grupa su germanisti/germanistkinje i nastavnici/nastavnice nemačkog jezika u Austriji i širom sveta.

www.bmbwf.gv.at

> Themen > EU/Internationales > Internationale Mobilität >
Weltweit unterrichten

www.weltweitunterrichten.at

Visoka škola

Univerzitet

Visoka stručna škola

Pedagoška visoka škola

Privatna visoka škola i privatni univerzitet

U pravilu u **Austriji postoji slobodan pristup visokim školama**. To znači da svako ko položi maturu, maturu u višoj školi, odnosno ispit za sticanje prava na studiranje ili stekne tzv. „opštu univerzitetsku zrelost” priznavanjem odgovarajućih kvalifikacija stečenih u inostranstvu sme da studira na visokoškolskim ustanovama. Na visokim stručnim školama osim toga postoji mogućnost prijema na bačelor studije uz odgovarajuće stručne kvalifikacije i dodatne ispite.

Kod mnogih predmeta potrebno je položiti prijem radi upisivanja studija.

Svakako, za mnoge studijske smerove važe pravila pristupa koja nalažu uspešno polaganje **ispita sposobnosti, izbornih ispita odnosno prijemnog ispita** pre samog upisivanja na studije. Posebno za upisivanje na umetničke i sportske studijske smerove zainteresovani kandidati moraju dokazati predznanje (na primer sposobnost sviranja određenog instrumenta) odnosno (telesnu, umetničku ili stručnu) podobnost.

Dok su na visokim stručnim školama i mnogim privatnim univerzitetima odnosno privatnim visokim školama uopšteno predviđeni postupci prijema, to je kod javnih univerziteta slučaj samo na određenim studijskim smerovima, npr. upisivanje studija humane medicine, stomatologije, veterine i psihologije. Povrh toga postoji grupa predmeta kod kojih se na javnim univerzitetima sprovodi postupak prijema samo kada se prijavi više zainteresovanih za studiranje nego što ima slobodnih mesta. Za sve studije za učiteljska zanimanja na univerzitetima i pedagoškim visokim školama sprovode se višestepeni postupci prijema i utvrđivanja sposobnosti.

Bačelor, diplomske, master i doktorske studije

Većina visokoškolskih studija uređena je prema tzv. „Bolonjskoj strukturi” kao trogodišnje ili četvorogodišnje **bačelor studije** (180 do 240 ECTS bodova)³ te **master studije** koje se na to nadovezuju (60 do 120 ECTS bodova). Bačelor studije služe za naučno, umetničko ili pak naučno utemeljeno stručno obrazovanje i sticanje kvalifikacija u određenoj stručnoj oblasti te se stiče akademsko zvanje „bačelor” (Bachelor). Master studije služe za dodatno produblјivanje znanja i specijalizaciju te se već prema stručnoj oblasti završavaju sticanjem zvanja „master” ili „diplomirani inženjer/ka”.

Povrh toga postoje studije koje se nude kao **diplomske studije**. One traju najčešće osam do dvanaest semestara i po pravilu su podeljene na dva do tri odeljka. Po završetku studija stiče se pravo na sticanje zvanja „magistar”, „magistarka”, „dipl. inženjer/ka”.

Onaj ko se zaista želi ostvariti kao naučnik po završetku diplomskih odnosno master studija mora završiti **doktorske odnosno PhD studije**.

---

3 **Pod ECTS bodovima** misli se na „evropski sistem prenosa bodova”. Ovo je način na koji visokoškolske ustanove u Evropi vrednuju obim studija. Za jedan ECTS bod obično je potrebno prikupiti 25 sati, dok je studijskim planom po semestru predviđeno sticanje 30 ECTS bodova.

Univerzitet

Svako ko studira na univerzitetu izučava određeni predmet u celokupnoj njegovoj naučnoj širini. Stoga je za univerzitete karakteristično to što su naučnici i naučnice koji se bave istraživanjem na univerzitetu takođe zaduženi za univerzitetsku nastavu. Istraživači se bave podučavanjem studenata, dok se studenti delom bave (su)istraživanjem u sklopu predavanja i ispita.

Univerziteti u Austriji takođe nude **osnovne studije poput diplomskih i bačelor studija te nadovezujuće master i doktorske studije tj. PhD.**

Ponuda seže od studija duhovnih i kulturnih nauka, inženjerskih nauka kao i umetnosti, zatim studija učiteljskih zanimanja za sekundarno osnovno obrazovanje u saradnji s pedagoškim visokim školama, pa sve do studija medicinskih nauka, prirodnih nauka, prava, društvenih i ekonomskih nauka te bogoslovije.

Univerziteti veliki naglasak stavljaju na obrazovanje naučnog podmlatka. To se odvija u sklopu doktorskih studija odnosno PhD koje smeju da nude isključivo univerziteti, čak i u saradnji s drugim visokim školama kao što su pedagoška visoka škola ili stručna visoka škola.

U zavisnosti od vrste ustanove i načina finansiranja razlikuju se **javni univerziteti i privatni univerziteti.**

Trenutno u Austriji postoje 22 javna univerziteta i 17 privatnih (podatak za mesec jun 2022. godine).

www.bmbwf.gv.at

> Themen > Hochschule & Universität > Hochschulsystem >
Universitäten

www.studienwahl.at

www.studiversum.at

Visoka stručna škola

Onaj ko studira na visokoj stručnoj školi dobija obrazovanje na visokoškolskom nivou okrenuto praksi i primeni, koje svršene visokoškolce priprema za izazove u profesionalnom životu. Visoke stručne škole nude bačelor i master studije. Bačelor studije na visokoj stručnoj školi sadrže najmanje jednu obaveznu stručnu praksu koja je često put za stupanje u poslovni život.

21 visoka stručna škola u Austriji nudi širok spektar studija u oblastima tehnologije i inženjerskih nauka, ekonomije, društva, zdravstva, prirodnih nauka, dizajna i bezbednosti. Gotovo polovina studija u ponudi može se pohađati uz istovremen rad. Završetkom studija na visokoj stručnoj školi stiče se pravo na dalje studiranje na nekoj drugoj visokoj školi, univerzitetu ili privatnom univerzitetu. Završetkom bačelor studija za medicinsko-tehničku struku na visokoj školi (fizioterapija, ergoterapija, biomedicinska analitika, logopedija, ortooptika, radiološka tehnologija, dijetologija), zatim zdravstvenu negu i negu bolesnih lica, kao i primalje neposredno se stiče pravo na bavljenje datim zanimanjem.

Zajedno s (javnim) univerzitetom visoke stručne škole mogu takođe nuditi doktorske studije tj. PhD. One se nazivaju „kooperativnim doktorskim studijama”.

www.bmbwf.gv.at

> Themen > Hochschule & Universität > Hochschulsystem >
Fachhochschulen

www.studienwahl.at

www.studiversum.at

Pedagoška visoka škola

Na pedagoškim visokim školama (PH) širom Austrije nudi se obrazovanje za **učiteljsko zanimanje primarnog stepena** i **učiteljsko zanimanje sekundarnog stepena** (stručno odnosno opšte obrazovanje, potonje u saradnji s univerzitetima) koje je – kao na svim visokim školama – podeljeno na bačelor i master studije. Bačelor studije traju četiri godine i obuvataju 240 ECTS bodova, dok master studije, već prema starosti, traju između jedne i dve godine te povlače 60 do 120 ECTS bodova. Školovanje za učiteljska zanimanja razlikuje se po starosnoj dobi (primarni stepen odnosno sekundarni stepen opšteg odnosno stručnog obrazovanja), a ne prema vrsti škole.

Školovanje za nastavnika u nastavnom predmetu religija vrši se na privatnim (bogoslovskim) pedagoškim visokim školama. Kvalifikacije za predavanje i radu na veštinama i podršci učenicima/učenicama s teškoćama ili invaliditetom kako u izdvojenim (specijalne škole), tako i u inkluzivnim sredinama (npr. integrativni razredi) za odgovarajuću starosnu dob stižu se težištem (primarni) tj. specijalizacijom (sekundarni stepen opšteg obrazovanja) „Inkluzivne pedagogije”.

Uvod u struku za sve svršene visokoškolce učiteljskih zanimanja

Svi svršeni visokoškolci nastavničkih zvanja uvode se u nastavnički poziv u sklopu jednogodišnje „faze uhodavanja”, pri čemu ih prate mentori.

Ukupno u Austriji postoji 14 pedagoških visokih škola.

Različite studije nastavničkih zvanja

Učiteljsko zvanje primarnog stepena

Svako ko želi da postane učitelj/ica u nižoj osnovnoj školi mora da završi studije učiteljskih zanimanja „primarnog stepena”. Tokom studija bira se usmerenje (težište), pri čemu inkluzivna pedagogija svakako mora biti u ponudi. Po pokrajinama se nude različita težišta i mogućnosti produbljivanja znanja.

Studije učiteljskog zanimanja „primarnog stepena” uređene su kao četvorogodišnje bačelor studije (240 ECTS bodova) na koje se nadovezuju najmanje jednogodišnje master studije (najmanje 60 ECTS bodova).

Učiteljsko zvanje sekundarnog stepena za opšte obrazovanje

Svako ko želi da postane nastavnik/nastavnica u višoj osnovnoj školi ili gimnaziji (opšteobrazovna viša škola) mora da završi studije učiteljskih zanimanja „sekundarnog stepena za opšte obrazovanje”. Osobenost: istovremeno studiranje na javnom univerzitetu i pedagoškoj visokoj školi. Ove su se u Austriji s tom svrhom spojile u regionalne saveze.

Studije učiteljskog zanimanja „sekundarnog stepena za opšte obrazovanje” uređene su kao četvorogodišnje bačelor studije (240 ECTS bodova) na koje se nadovezuju dvogodišnje master studije (120 ECTS bodova).

Učiteljsko zvanje sekundarnog stepena za stručno obrazovanje

Svako ko želi da postane nastavnik/nastavnica u srednjoj ili višoj stručnoj školi mora završiti studije učiteljskog zanimanja „sekundarni stepen stručnog obrazovanja”. Za upis je već prema stručnoj oblasti/skupu predmeta neophodno ispuniti posebne uslove:

- stručni praktični maturski ili diplomski ispit u odgovarajućoj stručnoj školi ili
- matura u gimnaziji (AHS) uz završetak školovanja relevantnog za željene studije ili
- uspešno položen odgovarajući majstorski ispit ili jednaka relevantna osposobljenost.

Za sve stručne oblasti preduslov je najmanje trogodišnja relevantna praksa u struci.

Studije učiteljskog zanimanja „sekundarnog stepena za stručno obrazovanje” uređene su kao četvorogodišnje bačelor studije (240 ECTS bodova) na koje se nadovezuju jednogodišnje master studije (najmanje 60 ECTS bodova) (opciono u pojedinim stručnim oblastima).

www.bmbwf.gv.at

> Themen > Schule > Für Pädagoginnen und Pädagogen >
Pädagogische Hochschulen

www.studienwahl.at

www.studiversum.at

Privatna visoka škola i privatni univerzitet

Privatne visoke škole i privatni univerziteti jesu privatne ustanove koje nude visokoškolske studije. Imaju pravo da samostalno odlučuju o obimu i visini školarina. **Privatni univerzitet** odlikuju viši intenzitet istraživanja i činjenica da se na njemu mogu završiti doktorske studije. Stoga svaka privatna visoka škola može postati privatni univerzitet.

Trenutno (jun 2022. godine) u Austriji ima **17 privatnih univerziteta**, ali nema privatnih visokih škola prema novim odredbama zakona (koje su stupile na snagu 1. 1. 2021. godine). Ponuda studija na privatnim univerzitetima obuhvata društvene i ekonomske nauke, pravo, medicinu, bogosloviju, pa sve do umetnosti i muzike.

www.bmbwf.gv.at

> Themen > Hochschule & Universität > Hochschulsystem >
Privatuniversitäten

www.studienwahl.at

www.studiversum.at

Erasmus+

Upoznavanje Evrope i sveta

Erasmus+ je najuspešniji i najomiljeniji program Evropske unije. Već je iskovao celu jednu generaciju. Preko 35 godina Erasmus+ ljudima iz čitave Evrope i izvan nje omogućava da stiču iskustva koja obogaćuju život i dragocene veštine i znanja. Do 2027. Evropska unija opredeliće preko 26 milijardi evra za Erasmus+. Cilj je dopreti do više od 10 miliona ljudi.

Program Evropske unije Erasmus+ po **načelu doživotnog učenja** obuhvata čitav spektar obrazovanja: opšte obrazovanje, stručno obrazovanje, visokoškolsko obrazovanje i obrazovanje odraslih. Osim toga podstiču se projekti razmene omladine i mere u oblasti sporta.

U središtu svega je zamisao o evropskoj i međunarodnoj razmeni i međusobnog upoznavanja koje ne poznaje granice. Erasmus+ pruža priliku za studiranje, učenje, podučavanje, završavanje praktične obuke i prekograničnu saradnju u drugim evropskim zemljama, a ponekad i izvan Evrope. Program omogućava **mobilitnost studenata, učenika, šegrti, nastavnika s ciljem usavršavanja, pedagoga i pedagogica, kao i opšteg školskog i visokoškolskog kadra**. Kao mogućnost postoje još virtuelna mobilnost i formati mešovitog učenja (kombinacija fizičke i virtuelne mobilnosti).

Sem toga Erasmus+ podstiče umrežavanje između škola, ustanova za stručno obrazovanje i doškovanje, zatim visokoškolsko obrazovanje i obrazovanje odraslih, kao i između omladinskih organizacija i preduzeća.

Nastavni kadar kroz inostrana iskustva odnosno međudržavne projekte usavršava svoje stručne, jezičke, društvene i međukulturne kompetencije. Programom se podstiče **razmena znanja i iskustava** pomoću pedagoških metoda uz podizanje svesti o zajedničkoj Evropi i produbljeno razumevanje društvene, jezičke i kulturne raznolikosti.

Osim država članica EU deo programa Erasmus+ još su Island, Lihtenštajn, Norveška, Severna Makedonija, Srbija i Turska, ali i druge zemlje mogu učestvovati u određenim akcijama. Zahvaljujući tome moguća je globalna mobilnost u visokoškolskom i stručnom obrazovanju.

OeAD-GmbH je austrijska državna agencija za Erasmus+. Ona se bavi savetovanjem svih zainteresovanih osoba i ustanova.

www.bmbwf.gv.at

> Themen > EU/Internationales > Erasmus+

www.erasmusplus.at

Obrazovanje odraslih

Obrazovanje odraslih u Austriji sastoji se od **mnogobrojnih obrazovnih organizacija**, sa različitim ciljevima i ponudama obrazovanja. **Obrazovni spektar** obuhvata opšteobrazovne ponude, osnovno obrazovanje, naknadni završetak školovanja putem drugog obrazovnog puta, zatim stručne obrazovne ponude uz tečajevu menadžmenta i tečajevu za razvoj ličnosti, pa sve do visokoškolskih kurseva i univerzitetskog obrazovanja. Od izuzetne važnosti za učestvovanje i uspeh usavršavanja jeste razvijanje i implementacija ponude prilagođene odraslima i ciljnim grupama te pružanje kvalitetnih saveta u vezi s obrazovanjem i zanimanjem.

Škole za zaposlene i tercijarno doškolovanje

Osobe koje su se već zaposlile ili su završile stručno obrazovanje imaju mogućnost da uz rad završe odgovarajuće školovanje pohađajući nastavu okrenutu ka potrebama zanimanja. Ponudom je pokriveno sve od opšteobrazovnih i stručnih srednjih i viših škola za zaposlene, pa sve do dodatnog školovanja, koledža i akademija. Osim toga postoje ponude za **dalje obrazovanje** na univerzitetima i visokim stručnim školama. Na visokim stručnim školama postoje dodatni studijski programi za zaposlene.

Organizacije

Organizacije koje finansira Savezno ministarstvo za obrazovanje, nauku i istraživanje, npr. visoke narodne škole (narodni univerzitet, Volkshochschulen), Institut za unapređenje struke (Berufsförderungsinstitute), Institut za unapređenje privrede (Wirtschaftsförderungsinstitute) te niz organizacija za obrazovanje odraslih nude **mogućnosti daljeg obrazovanja i doškolovanja** kako opšteg, tako i stručnog. Važan zadatak obrazovanja odraslih jeste razvijanje i implementacija ponude koja odgovara odraslim osobama i ciljnim

grupama, te pružanje kvalitetnih saveta u vezi sa obrazovanjem i zanimanjem, čime se omogućava pristup neprekidnom učenju putem informacija i saveta u vezi s obrazovanjem, prenošenja osnovnog obrazovanja, naknadnog završetka obrazovanja itd.

Kroz specijalne programe podrške poput *Bildungsberatung Österreich* i *Inicijativa za obrazovanje odraslih* besplatno se stavljaju na raspolaganje ponude za savete i obrazovanje, kako za osnovno obrazovanje tako i za naknadni završetak obavezne škole.

Cilj Inicijative za obrazovanje odraslih jeste otvaranje boljih mogućnosti pristupa tržištu rada i podrška za integraciju u društvo. Mladima i odraslima koji žive u Austriji, bez obzira na njihovo poreklo i prethodno obrazovanje, omogućeno je sticanje osnovnih kompetencija čak i nakon završetka školske obrazovne faze, i to bez naknade.

Tečajevi

Pripremni tečajevi za **završetak obavezne škole, maturu u stručnim školama, maturu za vanredne učenike (Externistenreifeprüfung) i ispit za sticanje prava na studiranje** nude se kod organizacija za obrazovanje odraslih u celoj Austriji u obliku prilagođenom odraslima.

U sklopu mature u stručnim školama moguće je polagati tri od četiri delimična ispita u ustanovama za obrazovanje odraslih s priznatim tečajevima kao pripremu za maturu u višim školama.

U sklopu završnog ispita obaveznog školovanja ispiti se polažu iz maksimalno šest oblasti kompetencija (četiri obavezna predmeta i dva od četiri izborna predmeta); moguće je polagati najviše pet ispita u sklopu priznatih tečajeva kao

pripremu za završni ispit u obaveznoj školi. Sadašnji oblik ispita za vanredne učenike radi završetka više osnovne škole ostaje neizmenjen.

www.bmbwf.gv.at

> Themen > Erwachsenenbildung

www.erwachsenenbildung.at

Školsko psihološko savetovanje

**Novo ohrabrenje? Sveže ideje?
Sigurnost?**

Školsko psihološko
savetovanje pomaže!

0800 211 320

Telefonska
vruća linija

Školska psihologija – psihološko savetovanje za učenike i učenice, nastavno osoblje i roditelje odnosno staratelje

- Unapređenje učenja i motivacije
- Poverenje i veštine savladavanja prepreka
- Sigurnost pri polaganju ispita
- Dobre perspektive za budućnost
- Psihosomatsko blagostanje
- Savetovanje u vezi s obrazovanjem
- Perspektive i usmeravanje
- Smirivanje situacije kod kuće
- Izdvajanje kod izloženosti nasilju i zaštita
- Prevladavanje kriznih situacija

Školska psihologija kao institucija za psihološko savetovanje pri Pokrajinskom školskom savetu na raspolaganju je učenicima, nastavnicima te roditeljima odnosno starateljima u austrijskom školstvu širom zemlje. Savetovališta postoje u svim obrazovnim regionima. Korišćenje usluga školskog psihologa je dobrovoljno, besplatno i poverljivo.

Kako se odvija savetovanje?

Kontakt se može uspostaviti putem telefona ili e-pošte. Zatim se zakazuje termin za detaljan savetodavni razgovor sa školskim psihologom/školskom psihologicom. Savetodavni razgovor može se voditi lično u savetovaništu ili u školi, onlajn ili telefonski.

Telefonska vruća linija za celu zemlju (besplatno i poverljivo): 0800 211320

Osim individualnog savetovanja služba školske psihologije koordinira i potpomaže psihosocijalno savetovanje ostalih stručnih radnika u školstvu, na primer savetnike učenika i savetnike za obrazovanje.

Školska psihologija pri BMBWF-u i u saveznim državama

Burgenland

Školski savet za Burgenland

Kernausteig 3, 7000 Eisenstadt

+43 2682 710-1015

schulpsychologie-burgenland@bildung-bgld.gv.at

www.bildung-bgld.gv.at > Service > Schulpsychologie

Koruška

Školski savet za Korušku

Kaufmangasse 8, 9020 Klagenfurt

+43 50534 14001

abteilung4@bildung-ktn.gv.at

www.bildung-ktn.gv.at > Service > Schulpsychologie

Donja Austrija

Školski savet za Donju Austriju

Rennbahnstraße 29, 3109 St. Pölten

+43 2742 280-4720

psy.stpoelten-stadt@bildung-noe.gv.at

www.bildung-noe.gv.at > Schule und Unterricht > Schulpsychologie

Gornja Austrija

Školski savet za Gornju Austriju

Sonnensteinstraße 20, 4040 Linz

+43 732 7071-2321

schulpsychologie@bildung-ooe.gv.at

www.bildung-ooe.gv.at > Schule und Unterricht > Schulpsychologie

Salzburg

Školski savet za Salzburg

Mozartplatz 8–10/III, 5020 Salzburg

+43 662 8083-5002

schulpsychologie@bildung-sbg.gv.at

www.bildung-sbg.gv.at > Service > Schulpsychologie

Štajerska

Školski savet za Štajersku

Körblergasse 23, 8011 Graz

+43 5 0248 345-450

schulpsychologie@bildung-stmk.gv.at

www.bildung-stmk.gv.at > Service > Schulpsychologie

Tirol

Školski savet za Tirol

Südtiroler Platz 10–12/5, 6020 Innsbruck

+43 512 9012-9262

schulpsy@tsn.at

www.bildung-tirol.gv.at > Service > Schulpsychologie

Forarlberg

Školski savet za Forarlberg

Josef-Wolf-Platz 2, 6700 Bludenz

+43 5552 63863-242

schulpsychologie@bildung-vbg.gv.at

www.bildung-vbg.gv.at > Service > Schulpsychologie

Beč

Školski savet za Beč

Wipplingerstraße 28, 1010 Wien

+43 1 52 525-77505

schulpsychologie@bildung-wien.gv.at

www.bildung-wien.gv.at > Service > Schulpsychologie

Savezno ministarstvo za obrazovanje, nauku i istraživanje

(Zentrale Lehranstalten)

Freyung 1, 1010 Wien

+43 1 53120-2584

schulpsychologie@bmbwf.gv.at

www.schulpsychologie.at

Podaci za kontakt svih školskih psiholoških savetovališta u austrijskim okruzima

www.schulpsychologie.at > Beratungsstellen finden

Informacije o savetovanju za učenike i u vezi s obrazovanjem

www.schulpsychologie.at/schuelerberatung

Psihološko savetovanje za studente

Psihološko savetovanje za studente, centralna tačka za psihološko savetovanje, podršku, kao i savetovanje pri izboru studija za studente

- Psihološko savetovanje u slučaju problema tokom studija i psihičkih problema
- U posebnim okolnostima: razgovori o krizama i za olakšanje duše te dalje upućivanje u specijalne ustanove za pomoć u slučajevima izbeglištva i pretrpljenog nasilja
- Psihodijagnostika kod problema s radom i uspehom vezanim za studije
- Savetovanje pri izboru zanimanja i studija
- Pojedinačno i u grupi
- Savetovanje putem časkanja i onlajn (i na engleskom jeziku)
- Kratkotrajna psihoterapija

Psihološko savetovanje za studente (PSB) postoji već 50 godina. Studentima i budućim studentima pruža savete i psihološku podršku pri izboru studija i psihološku podršku kod ličnih problema i problema u vezi sa studijama. Celokupna ponuda je besplatna, na raspolaganju je u šest savetovališta u Beču, Gracu, Lincu, Salzburgu, Insbrucku i Klagenfurtu, kao i onlajn na **www.studierendenberatung.at** gde je pretežno pružaju psihologice i psiholozi, od kojih je većina specijalizovana za psihoterapiju.

Kako se odvija savetovanje?

Kontakt se uspostavlja telefonom, elektronskom poštom, video-pozivom ili putem ćaskanja na www.studierendenberatung.at. Kada je potrebno obimnije savetovanje, odnosno psihološka podrška, zakazuje se termin za detaljan savetodavni razgovor. Razgovor se može obaviti u jednom od šest savetovališta, telefonskim putem ili onlajn.

Podaci za kontakt Savetovališta

www.studierendenberatung.at

Ostali uslužni
centri pri BMBWF-u
i u saveznim
državama

Informacije o školstvu u Ministarstvu i u savezним državama

Savezno ministarstvo za obrazovanje, nauku i istraživanje

Dežurna linija 0810 205220

schulinfo@bmbwf.gv.at

www.bmbwf.gv.at > Themen > Schule > Beratungsangebote > Schulinfo

Burgenland

Školski savet za Burgenland

Kernausteig 3, 7000 Eisenstadt

+43 2682 710-1121

elisabeth.jakubiec@bildung-bgld.gv.at

www.bildung-bgld.gv.at

Koruška

Školski savet za Korušku

10.-Oktober-Straße 24, 9010 Klagenfurt

+43 5 0534-12200

christoph.kathollnig@bildung-ktn.gv.at

www.bildung-ktn.gv.at

Donja Austrija

Školski savet za Donju Austriju

Rennbahnstraße 29, 3109 St. Pölten

+43 2742 280-4444

susanne.schiller@bildung-noe.gv.at

christina.ueberbacher@bildung-noe.gv.at

www.bildung-noe.gv.at

Gornja Austrija

Školski savet za Gornju Austriju
Sonnensteinstraße 20, 4040 Linz
+43 732 7071-2281 i -2271
schulservice@bildung-ooe.gv.at
www.bildung-ooe.gv.at

Salzburg

Školski savet za Salzburg
Mozartplatz 8–10, 5020 Salzburg
+43 662 8083-1059 i -1060
schulservice@bildung-sbg.gv.at
www.bildung-sbg.gv.at

Štajerska

Školski savet za Štajersku
Körblergasse 23, 8011 Graz
+43 5 0248 345-198 i -451
alexandra.ettinger@bildung-stmk.gv.at
thomas.pfingstner@bildung-stmk.gv.at
www.bildung-stmk.gv.at

Tirol

Školski savet za Tirol
Heiligegeiststraße 7, 6020 Innsbruck
+43 512 9012-9167
office@bildung-tirol.gv.at
www.bildung-tirol.gv.at

Forarlberg

Školski savet za Forarlberg

Bahnhofstraße 12, 6901 Bregenz

+43 5574 44 449

christine.gmeiner@bildung-vbg.gv.at

www.bildung-vbg.gv.at

Beč

Školski savet za Beč

Wipplingerstraße 28, 1010 Wien

+43 1 52525-7700

bildungsberatung@bildung-wien.gv.at

www.bildung-wien.gv.at

Osobe za kontakt u vezi s osnovnom pedagogijom u saveznim državama

Burgenland

Ured pokrajinske vlade Burgenlanda
Abteilung 7 – Bildung, Kultur und Wissenschaft
Europaplatz 1, 7000 Eisenstadt
+43 57 600-2082
post.a7@bgld.gv.at

Referat Kindergarten
+43 57 600-2495
post.a7-bildung@bgld.gv.at

Koruška

Ured pokrajinske vlade Koruške
Abteilung 6 – Bildung und Sport
Mießtaler Straße 1, 9021 Klagenfurt am Wörthersee
+43 50 536-16002
abt6.kinderbetreuung@ktn.gv.at

Donja Austrija

Ured pokrajinske vlade Donje Austrije
Abteilung Kindergärten
Landhausplatz 1, 3109 St. Pölten
+43 2742 9005-13242
post.k5@noel.gv.at

Gornja Austrija

Ured pokrajinske vlade Gornje Austrije
Abteilung Präs/7 – Elementarpädagogik
Bahnhofplatz 1, 4021 Linz
+43 732 7720-DW
bd-ooe.post@bildung-ooe.gv.at

Salzburg

Ured pokrajinske vlade Salzburga
Abteilung 2 – Kultur, Bildung, Gesellschaft und Sport
Gstättengasse 10, 5020 Salzburg
+43 662 8042-2575
kultur-bildung@salzburg.gv.at

Referat 2/01 – Elementarbildung und Kinderbetreuung
+43 662 8042-5415 ili -2698
kinder@salzburg.gv.at

Štajerska

Ured pokrajinske vlade Štajerske
Abteilung 6 – Bildung und Gesellschaft
Karmeliterplatz 2, 8010 Graz
+43 316 877-2099
abteilung6@stmk.gv.at

Referat Kinderbildung und -betreuung
Karmeliterplatz 2, 8010 Graz
+43 316 877-5499
fa6e@stmk.gv.at

Tirol

Ured pokrajinske vlade Tirola
Abteilung Gesellschaft und Arbeit
Meinhardstraße 16, 6020 Innsbruck
+43 512 508-807804
gesellschaft.arbeit@tirol.gv.at

Elementarbildung
Heiliggeiststraße 7, 6020 Innsbruck
+43 512 508-7882
ga.elementarbildung@tirol.gv.at

Forarlberg

Ured pokrajinske vlade Forarlberga
Abteilung Elementarpädagogik, Schule und Gesellschaft
Landhaus, 6900 Bregenz
+43 5574 511-22105
bildung.gesellschaft@vorarlberg.at

Beč

Grad Beč
Thomas-Klestil-Platz 11, 1030 Wien
+43 1 277 55 55
post@ma10.wien.gv.at

MA 11 (Kinder- und Jugendhilfe)
Rüdengasse 11, 1030 Wien
+43 1 4000-8011
post@ma11.wien.gv.at

Informacije o univerzitetima i visokim školama

Udruženje studenata Austrije (ÖH)

ÖH je zakonski predstavnik svih studenata u Austriji. U tom svojstvu ima sveobuhvatnu ponudu saveta i usluga koja pokriva sve životne sfere studenata. Ovde se posebno ubraja savetovanje za strance zainteresovane za studiranje u Austriji i studente na mnogim jezicima.

www.oeh.ac.at

OeAD – Agencija za obrazovanje i internacionalizaciju

OeAD je austrijska Agencija za obrazovanje i internacionalizaciju. Ona kao takva sprovodi međunarodne programe Erasmus+ i Evropska inicijativa za solidarnost – programe EU za boravak u inostranstvu i međunarodnu saradnju. Stoga OeAD u svojoj ponudi ima sveobuhvatne informacije kada je reč o ulasku u zemlju, boravku, studiranju i stipendijama.

www.oead.at

www.studyinaustria.at

Stipendium.at – agencije za stipendije

Za finansijsku podršku tokom studija u Austriji je nadležna agencija za stipendije sa svojih šest ispostava u Beču, Gracu, Lincu, Salcburgu, Insbruku i Klagenfurtu. Potrebno je ispuniti određene preduslove i pridržavati se određenih rokova.

www.stipendium.at

Pregled mogućnosti za studiranje u Austriji

Na sledećim veb-stranama dat je pregled smerova koji se mogu studirati na 73 visoke škole u Austriji:

www.studienwahl.at

www.studiversum.at

www.studienplattform.at

Zaštitnik prava studenata

U slučaju pitanja, problema i teškoća koje se tiču studija na nekoj austrijskoj visokoškolskoj ustanovi u pomoć će savetima priskočiti zaštitnik prava studenata. Sa zaštitnikom se može kontaktirati direktno preko veb-stranice www.hochschulombudsmann.at

Savetovališta za usmeravanje pri izboru zanimanja

Usmeravanje pri izboru zanimanja

Portal „ibobb-Information: Information, Beratung und Orientierung für Bildung und Beruf“: portal.ibobb.at

Centri za informisanje o zanimanjima

Nalaze se u svim pokrajinama, a osniva ih Zavod za zapošljavanje (Arbeitsmarktservice) ili Privredna komora (Wirtschaftskammer)

www.ams.at/berufsinformation

www.wifi.at/karriere/bildungsberatung

Savetovališta za obrazovanje odraslih

Savetovanje u vezi s obrazovanjem odraslih

Informacije i adrese savetovališta nalaze se na adresi

www.erwachsenenbildung.at odn www.bib-atlas.at

Broschüre erhältlich unter
pubshop.bmbwf.gv.at

auch in folgenden Sprachen:

Albanisch

Arabisch

Dari

Deutsch

Englisch

Polnisch

Rumänisch

Russisch

Slowenisch

Türkisch

Ungarisch

Sonderedition für ukrainische Familien:
Erhältlich in Ukrainisch und Englisch

Bosnisch/Kroatisch/Serbisch